

Elementar-Zeichenschule, bearbeitet von Jos. Eichler, obsega dva oddelka.

Prvi oddelek se imenuje „stigmographisches Zeichnen“ v 30 zvezkih ter je namenjen nižji stopinji; cena mu je 3 gld. 20 kr. Drugi oddelek „freies Zeichnen“, obsega 230 listov in velja tudi 3 gld. 20 kr. Gradivo je torej ogromno in učitelj ima veliko izbiri. Listi mu služijo kot predloge pri risanju na tabli, kar se mora seveda jako povečšano izvrševati. Posameznim boljšim učencem pa tudi lahko izroči predloge za risanje. Vselej pa naj učenci nekoliko povečšajo podobe. Podobe iz Grandauerja pa morajo nekoliko pomanjšati. S tem učitelj obvaruje svoje učence brezmiselnega, mehničnega kopiranja!

Jos. Eichler je izdal tudi še: a) posebni navod „**Erläuternder Text zur Zeichenschule**“, cena 40 kr., metodična razprava za učitelje. b) „**Farbenlehre**“, cena 60 kr. c) 122 „**Farbentafeln zur Farbenlehre**“, veljajo 4 gld. 80 kr., z „**Lehranweisung**“ 12 kr. več, rabimo jih dobro pri nazornem nauku in pa na meščanskih šolah pri razlaganju barv. d) „**Farbenspiel**“ za otroška zabavišča, velja 1 gld. 20 kr. e) „**Netze zum Entwerfen geradliniger Ornamente**“, cena 8 kr.

Razstavljena je od izdatelja tudi najnovejša in najdovršenejša zaloga geometrijskih ploskih ornamentov: Prof. A. Fallénbäck, „**Elementar-Zeichenschule**“ z 100 listi in 450 motivi, cena 6 gld. na Dunaji, samozaložba (VII, Lerchenfelderstrasse, 13). Sestavljena je jako sistematično in metodično, od lažjega preide se počasi do težjega. Posebno veljavo daje zbirki mnogovrstno gradivo za ženska ročna dela.

Našteta učila so od ministerstva potrjena za šolsko rabo.

„**Učebnice kreslení pro první třídu obecné školy**“ s XXII listi in s posebnim metodičnim navodom (63 str.) imenuje se lično delo, ki sta je v dveh delih izdala v českem jeziku učitelja L. Nejedlý in B. Šplichal za rabo pri nazornem nauku in pri risanju na višji stopinji.

Měřítví a rýsování, sepsal Mik. Benda, imenuje se učna knjiga za merstvo na českih meščanskih šolah. Sestavljena je v treh oddelkih, kakor so Močnikove ali Napravnikove geometrije. Posebno poučljivo je razloženo situacijsko risanje z 80 slikami. Razstavil založnik Fran Borový v Pragi. I. odd. 2. izdanje, 1885, cena 50 kr.; II. odd. 2. izdanje, 1887, cena 60 kr.; III. odd. 1882.

Knjigar M. Gerber iz Ljubljani je razstavil:

slovenske Greinerjeve **pisanke** s predpisi št. 1—10 à 2 kr.,

nemške Greinerjeve **pisanke** s predpisi št. 1—12 à 2 kr.,

Greinerjevo **pisanko** za **rondpisavo** in Musilove, Grubauerjeve ter Nežiderske **risanke**, **pisanke**, **zvezke** za naloge, spisovnice in računske **zvezke** (številnice), vse od ministerstva potrjene in še vedno najboljše. Nadalje lastne **risanke** z napisom „**Zeichentheke**“ za višje razrede s prav dobrim papirjem in barvanimi ovitki, cena?, in jeden „**Block**“ srednje velikosti, cena? Potem razne **zvezke** za naloge v večji obliki in z barvanimi ovitki. Dalje tudi **zvezek** za note in naštevanke.

Od Mučnjakove in Senftlebenove knjižare v Zagrebu razstavljene hrvatske **risanke** št. 1—6 imajo prav dobro po Weisshauptu sestavljene oblike, vendar niso za našo rabo, ker so pri nas prepovedane **risanke** s predlogami, pač pa jih učitelj tudi pri nas lahko rabi kot navod pri risanju na tabli. Posebnega priporočila je pa vredna knjižica „**Uputa za porabu risanaka**“ Gjüre Kutena, ker obsega vso metodo prostoročnega risanja.

Hrvatske **pisanke** št. 1—P imajo krasne predpise.

D o p i s i.

Z Dunaja. Grof Leo Thun, član gospodske zbornice, je v 17. dan preteč. m. umrl. Pokojnik je bil l. 1849. imenovan naučnim ministrom, in se je tudi veliko trudil za prouspeh ljudskega šolstva. L. 1860. stopil je iz ministerstva in je bil imenovan dosmrtnim članom gospodske zbornice. Tudi češko veleposestvo ga je volilo v deželni zbor. Grof Thun je bil izvestno znamenit državnik in njegov vpliv v veleposestvu češkem velik. Njegova beseda je tudi veliko veljala sploh v naši državi.

Sliši se, da vlada vender le pripravlja načrt novi šolski postavi. Bog daj, da bi se vse prav izšlo na korist šoli in učiteljstvu!

V budgetnem odseku je g. naučni minister tudi izrekel odločno voljo, da uvede slovenske paralelke na c. k. gimnaziji v Mariboru in tudi v Gorici. Bog daj!

Iz Žalca. Za glavno zborovanje »Zaveze« prijavilo je nadalje delegate:

12. »Logatsko učiteljsko društvo«: Ribnikar Adalb., Kernc Iv., Poženel Iv., Benedek Jos. in Dermelj Karol. 13. »Slovensko učiteljsko društvo« v Ljubljani: Funtek Anton, Furlan Jakob, Govekar Fran, Kokalj Fran, Krulec Ivan, Praprotnik Andrej, Razinger Anton, Tomšič Ivan in Zumer Andrej.

Osnovni odbor »Zaveze« je dal pravila in poziv »Učitelji slovenski« tiskati v več izvodih ter ju je razposlal vsem šolam Črnomeljskega, Kameniškega, Kočevskega, Kranjskega, Novomeskega, Postojnskega in Radovljanskega okraja, v drugih okrajih kranjske dežele pa le večrazrednicam. — Samó pravila »Zaveze« je razposlal vsem slovenskim učiteljskim društvam v več izvodih, katera naj slavna vodstva dotičnih društev razdelé mej č. gg. delegate. Ako bi katero slavno društvo ne vzprejelo pravil, prosimo tem potom, naj se obrne na člane osnovnega odbora. **K.**

Iz Čateža. V 1. dan decembra je tukajšnja šolska mladež praznovala štiridesetletnico vladanja Njih Velicasta presvetlega cesarja. Ta dan ob $\frac{1}{2}$ 8 uri zbrala se je vsa šolska mladina (150 otrok) v okincanejši šolske sobi, od koder je ob 8. uri šla z zastavo med zvoženjem in gromenjem možnarjev k sv. maši, pri kateri je sè spremljevanjem orgelj pela. V enakem redu vrnili so se otroci po sv. opraviilu zopet v šolo. Tukaj razložil se je otrokom pomen tega dneva. Za tem so učenci in učenke deklamovali in peli patrijotične pesmi. Ko odpojo cesarsko pesem, razdeli jim predsednik krajnega šolskega sveta 70 spominskih knjižic »Naš cesar«, katerih je tej šoli brezplačno darovala »Národna Šola« 40, in družba sv. Cirila in Metoda 30. Gospod župnik delili so pa otrokom lepe podobice. Poleg tega darovali so tudi 5 gl. v denarjih, katere je pa krajni šolski svet poslal »Národni Šoli«. Slavni odbor tega društva je pa to svoto še trikrat pomnožil in nam poslal zato mnogo pisalnega blaga: pisank, risank, svinčnikov, črtalnikov, peres in držal, kar bode uspehu učnega napredka veliko pripomoglo; kajti, nekateri stariši tukaj imajo mnogo otrok, a denarja nimajo ter svojim otrokom, katere sicer redno v šolo pošiljajo, potrebnega pisalnega orodja ne morejo kupovati. Podpisana se torej v imenu uboge, obdarovane šolske mladine, vsem blagim darovalcem, posebno pa slavni odboru »Národne Šole«, kateri je tukajšnje otroke s pisalnim orodjem za več mesecev preskrbel, naj topleje zahvaljuje ta kličeta: Daj Bog dobrodelnemu društvu mnogo podpornikov!

Krajni šolski svet v Čatežu, dné 10. decembra 1888.

Anton Pancar,
predsednik krajnega šolskega sveta.

Franjo Kalan,
ljudski učitelj.

Iz Zagorja ob Savi. Tukajšnji načelnik krajnega šolskega sveta, prečastiti gosp. župnik Jakob Gross in gospod kaplan Anton Lesjak sta veliko število šolskih knjig, tablic, pisank, svinčnikov in peres, ki sta jih z dohodkom tombole, katera se je ta igrala v proslavo 40letnice vladanja našega presvetlega cesarja, za našo trirazrednico kupila, za kar se omenjenima gospodoma in tudi vsem drugim, ki so se tombole udeležili, v imenu šolskih otrok prisrčno zahvaljuje in kliče: Bog povrni!

Učiteljsko osebje.

Iz Šent-Vida pri Zatičini. (Zakasmeno). Osemdeset let je letos minulo, kar se je porodil občespustovani in velezaslužni gospod Andrej Turk, vzgledni učitelj v pokoji. Služboval je samo tu v Šent-Vidu nad 30 let. Večina sedaj živečih faranov je hodila k njemu v šolo. Da bi svojemu starosti napravili dostojno čestitko, priredili so tukajšnji učitelji primerno slavnost. Sestavil se je odbor, kateri je razposlal vabila vsem učiteljem in učiteljicam Litijskega šolskega okraja in drugim osebam, od katerih je bilo pričakovati, da se udeležé slavnosti. Če tudi se je učiteljstvo Litijskega šolskega okraja v obče za to premalo zanimalo, (kajti iz Litijskega okraja došel je samo g. Vencajs), vršila se je slavnost vender izvrstno. Zahvaliti se je odboru in mnogim domačim in

tujim gostom vseh stanov, osobito pa domačej preč. duhovščini in požarni brambi Šent-Vidskej, da se je vse dostojno izvršilo.

V sredo v 5. dan decembra preteč. l. zvečer priredila je požarna bramba bakljado in bengalični ogenj. Domači pevci in nekaj učiteljev peli so podoknico in na mnogih hišah so razobesile zastave. Drugo jutro je bila v župnijskej cerkvi sv. maša z leviti. Pri masi je pel domači pevski zbor. Po službi božji spremilo je zbrano učiteljstvo slavljenca v gorenje prostore gostilne «pri Fačiniji», kjer je bil pozneje tudi banket. Tū mu je častitalo najprvo učiteljstvo. Gspdc. Kos, tukajšnja učiteljica, poklonila mu je v imenu učiteljstva krasen lavorov venec ter ga tako-le ogovorila: «Dovolite, čestiti gospod, da se Vam danes poklonimo kot svojemu nekdanjemu kolegi, občeljubljenemu in spoštovanemu gospodu. Veselje in radost nas navdaja, ker Vas vidimo v tej lepej starosti osemdesetih let še tako zdravega in čvrstega. — Blagovolite vzprejeti v spomin današnjega dne mali dar, katerega se Vam drzne tukaj zbrano učiteljstvo podariti. Lavorov venec je res skromno darilo, a če je tako zaslužen, kakor ste ga Vi zaslužili, pomeni veliko. Priča naj Vam, kako zelo učiteljstvo ceni Vaše zasluge in Vaša dejanja. Usliši naj Vsemogočni naše srčne želje in ohrani naj Vas še mnogo let nam v ponos in lep uzor. Iz dna srca zakličemo Vam torej danes tukaj zbrani: — Živeli še mnogo, mnogo let!» —

Potem je voščila preč. duhovščina, deputacija požarne brambe in drugi gosti.

Pri banketu je bilo poleg pevcev še 34 oseb iz vseh stanov. Slavnostni govor je izborno govoril g. Janovsky. Na večer došlo je še mnogo gostov, katerim ni bilo možno udeležiti se obeda. Med kosilom došlo je nekaj telegramov in tudi adresa g. g. učiteljev II, mestne deske ljudske šole v Ljubljani. Tudi g. okrajni glavar Litijski je obljubil, da pride, a oboel je in se je uže dan prej opravičil. Petje, zabava, postrežba, sploh vse je bilo tako izvrstno, in sploh slavnost tako ganljiva, da nikomur gotovo ni bilo žal, da se je udeležil. Gospodu slavljenču pa želimo, da bi ga milostljivi Bog ohranil še mnogo let tako zdravega in trdnega. **K.**

Iz Trboja. Malo fará na Kranjskem je takih, kakor je Smleška, namreč, da bi imela po 3 šole. Do zdaj imela je le dve in sicer jedno v farni vasi, druga pa v podružnici «Pirničah»; v 13. dan dec. preteč. l. pa se je blagoslovila še tretja pri nas v Trbojah. Uže zgodaj zjutraj naznanjalo je streljanje s topiči, da v Trbojah vršilo se bode nekaj posebnega. In res, ob 9. uri zbralo nas se je lepo število pri oštirju g. Keržicu. Od tod šli smo v cerkev, a na čelu občje spoštovana in jako priljubljena preblagorodna gospoda J. Merk, c. k. okrajni glavar in pa F. Stare, c. k. okrajni sodnik. S svojo navzočnostjo počastil nas je tudi J. Globočnik, mnogozaslužni zdravnik v Cerkljah. Iz cerkve šli smo v šolo, kjer je opravil p. n. gospod župnik J. Novak z asistenco obredne molitve ter jo blagoslovil. Potem v daljšem govoru opiše korist šole, ter se spominja 40letnice presvetlega vladarja, v čigar spomin sezidala se je ravno šola ter sklene govor z trikratnim «živijo» na presvetlega cesarja. Iz šole šli smo zopet v cerkev, kjer vršilo se je veliko duhovno opravilo z blagoslovom in z zahvalno pesmijo. Po dokončanem sv. opraviilu ogleдали smo si šolo, katera je res jako lepo narejena ter ima na sprednji strani vzdano ploščo z napisom: V spomin 40letnice vladanja Nj. presvetlega cesarja Franca Jožefa I. J. K. — Med tem pa so bili otroci pogoščeni s štrklji in vinom. Pri vkupnem obedu, katerega nam je pripravil g. Keržić, napivalo se je navdušeno. Prva napitnica p. n. gospoda župnika Novaka veljala je presvetlemu cesarju in njegovemu namestniku preblag. gospodu okrajnemu glavarju. Ta pa se je zahvalil ter napil prvič g. župniku, drugič pa vrlemu g. Keržicu, kot iskrenemu prijatelju šole, kateri ima v resnici največ zaslug pri zidanju Trbojske šole. Koliko potov, skrbí, truda in dela imel je omenjeni gospod, vé le tisti, kdor je kaj takega izkusil. Potem vršile so se druge običajne napitnice. Kaj laskava bila je ona p. n. g. okrajnega sodnika umerjena na 83letnega starčka g. duhovnika Ozbalda Prosená, kateri nas je pri vsi njegovi starosti s pripovedovanjem dogodeb iz svojega življenja jako zabaval. Kaj naglo nam je potekel čas. Poslovili smo se ter šli vsak sebi. Vsakdo pa je želel, naj bi nova šola zmeraj in vsikdar delovala po glasu: Vse za vero, dom, cesarja!

Iz Adlešič. V 19. dan preteč. m. je tū umrl tukajšnji učitelj g. Matej Grm, star 48 let; služil je od l. 1863. Naj v miru počiva!

Iz Ljubljanske okolice. Uradna učiteljska konferencija za šolski okraj Ljubljanske okolice bode v 16. dan januarja t. l. zjutraj ob 9. uri v poslopji II. mestne deske ljudske šole. Na vrsti bode: 1. Ogovor in volitev dveh zapisnikarjev. 2. Opazke okrajnega šolskega nadzornika. 3. Kako naj učitelj po svoje pripomore, da bi se učiteljski stan bolj spoštoval? (Poročajo: g. g. Fr. Lovšin, Avg. Pirc in gspdc. Ivana Tominec). 4. Po kateri metodi naj se učitelj ravná, da se učenci učé lepo in tudi ročno pisati? (Poročajo: g. g. Fr. Črnagoj, Jos. Svetina

in gospd. Kristina Zadnikar). 5. Poročilo o okrajni knjižnici in o spisih za mladino. (Poroča načelnik knjižnice). 6. Volitev dveh zastopnikov v okrajni šolski svet. 7. Posamezni nasveti, kateri pa se morajo vsaj do 10. t. m. naznaniti voditelju konferencije.

Iz Ljubljane. Okrajnim šolskim nadzornikom na Kranjskem je minister za bogočastje in uk imenoval: za Črnomeljski šolski okraj nadučitelja v Črnomlji Antona Jeršinovica; za Kamenški šolski okraj nadučitelja v Moravčah Lovreta Letnerja; za Kočevski šolski okraj učitelja veronka na državni spoduji gimnaziji Ivana Komljanca; za šolski okraj Kranj učitelja na II. mestni deški ljudski šoli Andreja Žumra; za Krški šolski okraj nadučitelja v Krškem Franjo Gabrška; za Litijski šolski okraj učitelja na meščanski šoli v Krškem Josipa Bezlaja; za Logatski šolski okraj profesorja na ženskem učiteljski v Ljubljani Vilibalda Zupančiča; za mestni šolski okraj v Ljubljani profesorja na državni realni Franjo Levca; za šolski okraj Ljubljanske okolice vadniškega učitelja v Ljubljani Ivana Tomšiča; za šolski okraj Novomeški ravnatelja državne gimnazije v Novem Mestu Andreja Senekoviča; za Postojnski šolski okraj nadučitelja v Postojini Ivana Thuma; za šolski okraj Radovljški župnika na Dobravi Jakoba Aljaša.

— Obdarovanje šolskih otrok v Ljubljanski čitalnici je bilo v nedeljo v 16. dan preteč. m. 84 dečkov in deklic je dobilo popolno močno in čedno zimsko obleko. Slavnost počastila sta p. n. g. baron A. Winkler in njegova soproga, milostna baronica gospá Emilija. — Slava in hvala bodi posebno gospej Murnikovi in vsem drugim blagim podpornikom in podpornicam te lepe naprave!

— Poziv slovenskim pisateljem. Odbor »Matiče Slovenske« se obrača do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim preje tem bolje poslali kaj primernih doneskov za prihodnji »Letopis«. Kakor letos, se bodo vsprejemali tudi v prihodnjem letu samo izvirni znanstveni in znanstveno-poučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je zeleti, da bi čestiti gospodje pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo potrebam národa slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti prijaajo večini Matičinih društvenikov. Rokopisi naj se pošiljajo najpozneje do konca marca 1889. leta predsedništvu »Matiče Slovenske« v Ljubljani. Po pravilih določena nagrada v »Letopis« vzprejetim spisom se bodo izplačevala, kadar bode knjiga dotiskana.

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 1076

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski deški šoli v Škofji Loki se bode takoj stalno, ali začasno oddala četrta služba s letno plačo 400 gld. Učitelj bode imel tudi primeren zaslužek za pouk v obrtni šoli. Prošnje naj se službenim potom do 16. dne januarja t. l. vlagajo pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji v 16. dan decembra 1888. l.

Št. 897

okr. š. sv. Ker je učitelj Matevž Grm v 19. dan preteč. m. umrl, razpisuje se služba učitelja v Adlešičah s 500 gld. letne plače, s 30 gld. doklade in s prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje. Prošnje naj se vlagajo do 20. januarja 1889. l. pri podpisanem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji v 22. dan decembra 1888. l.

Št. 852

okr. š. sv. Razpisujejo se v stalno umestitev: 1. služba učitelja in šolskega voditelja na enorazrednici v Ribnem v III. plačilni vrsti; 2. služba učitelja in voditelja na enorazrednici v Lescah v IV. plačilni vrsti in 3. služba tretjega učitelja na trirazrednici na Jesenicah v IV. plačilni vrsti, in naposled v stalno, ali začasno umestitev služba učitelja in šolskega voditelja na enorazrednici v Ljubnem v IV. plačilni vrsti. Prošnje naj se vlagajo tu do 5. januarja 1889. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici v 13. dan decembra 1888. l.

Št. 823

okr. š. sv. Služba za učiteljico.

Na dvorazrednici v Moravčah se bode takoj stalno, ali začasno oddala druga učiteljska služba z dohodki četrtega plačilnega razreda in s (eno sobo) stanovanjem. Prošnje naj se postavnim potom do 12. dne januarja 1889. l. vlagajo pri podpisanem uradu.

C. k. okrajni šolski svet v Kameniku v 28. dan decembra 1888. l.